

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİCEL ARAŞTIRMALAR-I (Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

- 👉 Araştırmalar, temel aldıkları felsefeye, bakış açısına göre üçe ayrılır:
👉 Nicel (quantitative) 👉 Nitel (qualitative) 👉 Karma (mixed)

Nicel Araştırmalar

👉 En basit anlamda nicel verilerin toplanmasını ve analizini gerektiren çalışmalardır.

👉 Değişkenler arasındaki ilişkiler kanıtlanmaya çalışılır.

👉 Araştırmacının genelleme yapmak, tahminlerde bulunmak ve nedensellik ilişkisini açıklamak gibi amaçları vardır.

👉 Araştırma deseni, araştırmacının sorularını cevaplamak ya da hipotezlerini test etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir plandır.

👉 İç geçerlik: Bağımlı değişkende gözlenen değişmelerin, bağımsız değişkenle açıklanabilirlik derecesi

👉 Dış geçerlik: Sonuçların deneklerin seçildiği büyük gruplara, evrene genellebilirlik derecesi

👉 İç geçerliği tehdit eden bazı faktörler;

👉 <u>Deneklerin seçimi</u> ,	👉 <u>Deneklerin olgunlaşması</u> ,
👉 <u>Veri toplama aracı</u> ,	👉 <u>Deneklerin geçmişi</u> ,
👉 <u>Denek kaybı etkisi</u> ,	👉 <u>Ön test (deney öncesi ölçüm) etkisi</u> ,
👉 <u>İstatistiksel regresyon</u> ,	👉 <u>Etkileşme etkisi</u> ,
👉 <u>Beklentilerinin etkisi</u> ,	👉 <u>Dışsal değişkenlerin etkisi</u> .

👉 Dış geçerliği tehdit eden faktörler;

👉 <u>Örnekleme etkisi</u> ,	👉 <u>Beklentilerin etkisi</u> ,
👉 <u>Ön test-deneysel değişken etkileşim etkisi</u>	

Tarama Araştırmaları

👉 Bir konuya veya olaya ilişkin var olan durumun fotoğrafını çekerek bir betimleme yapmak amacıyla katılımcıların demografik özelliklerinin, görüşlerinin, yeterliliklerinin veya ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalar.

👉 Örnek: Ankara İl MEM, pandemi süreci sonrasında ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin dijital yeterliliklerini artırmaya yönelik olarak bir hizmet içi eğitim planlıyor. Eğitim öncesinde öğretmenlerin dijital yeterliliklerini belirlemek ve eğitim sürecini buna göre planlamak istiyor. Ankara MEM tarafından yürütülecek olan bu çalışma tarama araştırmasıdır.

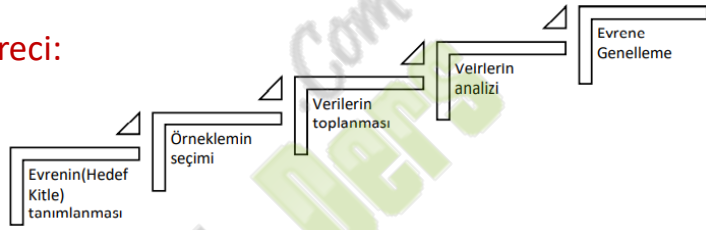
UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİCEL ARAŞTIRMALAR-2 (Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

- 👉 Tarama araştırmaları dört başlıkta incelenebilir;
- 👉 **Anlık tarama araştırmaları;** belli bir zamanda mevcut durumun var olduğu şekliyle betimlenmesi amacıyla yürütülen çalışmalar.
- 👉 **Kesitsel araştırmalar;** betimlenecek değişkenler bir seferde ölçülür.
- 👉 **Boylamsal tarama araştırmaları;** araştırma değişkenlerinin zamana bağlı değişimlerini incelemek üzere farklı zamanlarda yinelenen ölçümler yapılmaktadır. Eğilim belirlemek, ortak özelliği olan bir grubu incelemek ya da aynı kişilerin zamana bağlı değişimlerini, eğilimlerini araştırmak amacıyla yapılabilir.
- 👉 **Geçmişe dönük tarama araştırmaları;** geçmişte yaşanan olayların yaşayan kişilerin görüşlerine, beyanlarına dayalı olarak yürütülen çalışmalardır.

Tarama Araştırmalarının Süreci:

👉 **Denek kaybı (anketi cevaplamama, eksik cevap);** verilerin toplandığı orta- min ve şartların katılımcıların samimi görüşlerini belirtmeye olanak tanımaması, veri toplayan kişinin tutumu ve cevaplanacak soru sayısının çok fazla olması, yönergelerin anlaşılır olmaması gibi yapısal sorunlara bağlı cevaplama motivasyonunun düşmesi tarama araştırmalarında dış ve iç geçerliği etkileyen durumlardır.

Korelasyonel Araştırmalar

- 👉 İki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır.
- 👉 Değişkenlere müdahale edilmemesi nedeniyle korelasyonel araştırmalar nedensel karşılaştırma araştırmalarına benzer.
- 👉 Nedensel karşılaştırma araştırmalarında bir bağımlı değişkeni etkileyen ba- ğımsız değişkenler neden-sonuç ilişkisi içinde belirlenmeye çalışılırken korelasyonel araştırmalarda sadece değişkenlerin birlikte değişimleri incelenir.
- 👉 Korelasyonel araştırmalar, değişkenler arasındaki ilişkilerin açığa çıkarıl- masını, bu ilişkilerin düzeylerinin belirlenmesinde etkili ve bu ilişkilerle ilgili daha üst düzey araştırmaların yapılması için gerekli ipuçlarını sağlayan araştırmalardır.
- 👉 Değişkenler arasındaki ilişki, hesaplanan uygun bir korelasyon katsayısı ile gösterilir. Bu katsayı +1 ile -1 aralığında değişir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİCEL ARAŞTIRMALAR-3 (Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

👉 Katsayının;

👉 Pozitif olması bir değişkende artış meydana geldiği zaman diğer de-
ğişkende de artış olduğunu,

👉 Negatif olması ise bir değişkende artış görülürken diğerinde azalma
meydana geldiğini göstermektedir.

👉 ± 1 olması mükemmel bir ilişkiyi,

👉 0 olması ise iki değişken arasında hiç ilişki olmadığını gösterir.

👉 Korelasyonel araştırmalar ikiye ayrılabilir;

👉 Keşfedici korelasyon araştırmalarında değişkenler arasında karşılıklı
ilişkiler belirlenmeye çalışılır.

👉 Yordayıcı korelasyon araştırmalarında değişkenler arası ilişkinin belir-
lenip bir veya daha fazla değişkenin bilinen değerinden diğer de-ğış-
kenin bilinmeyen bir değeri belirlenmeye çalışılır.

Nedensel Karşılaştırma Araştırmaları

👉 Nedensel karşılaştırma, ortaya çıkmış/var olan bir durumun veya olayın ne-
denlerini, bu nedenleri etkileyen değişkenleri veya bir etkinin sonuçlarını belirle-
meye yönelik bir araştırma türüdür.

👉 Araştırmalarda bir durumun neden ortaya çıktığı, bu durumun oluşmasında
nelerin etkili olduğu bulunmaya çalışılır.

👉 Araştırma deseninde birbiriyle karşılaştırılabilecek en az iki grup varsa "ne-
densel karşılaştırma araştırmaları", sadece tek grup varsa "nedensel araştırma"
olarak adlandırılır.

👉 **Örnek:** Hüseyin Öğretmen, üç farklı sınıfın kimya dersine girmektedir.
Yaptığı sınav sonunda iki sınıfın hem ödev puanlarının hem de sınav sonuçlarının
daha yüksek diğer sınıfın ise daha düşük olduğunu görmüştür. Ortaya çıkan bu
durumun nedenlerini araştırmak istemektedir. Bu çalışma nedensel karşılaştırma
araştırmalarına örnektir.

DeneySEL Araştırmalar

👉 Araştırmacı tarafından oluşturulan farkların bağımlı değişken üzerindeki
etkisini test etmeye yönelik çalışmalardır.

👉 DeneySEL desenlerde temel amaç değişkenler arasında oluşturulan neden-
sonuç ilişkisini test etmektir.

👉 Araştırmacının bu amacını gerçekleştirmek için en az iki farklı koşulunun
olması (grupların karşılaştırılması), bağımsız değişkenin manipüle edilmesi, bağım-
sız değişkenin düzeyleri olan işlem gruplarına seçkisiz atama yapılması ve dışsal
değişkenleri kontrol altına alması gereklidir. (Eveettt. Çok mantıklı. byhy 😊)

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİCEL ARAŞTIRMALAR-4 (Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

👉 Bir deneysel çalışmada, dışsal değişkenlerin etkilerini en aza indirmek ya da kaldırmak için gruplara seçkisiz atama yapılabilir, dışsal değişken sabit tutulabilir, dışsal değişken çalışmaya dâhil edilebilir, dışsal değişkenlere göre denekler eşleştirilebilir, dışsal değişkene ait puanların bağımlı değişken üzerindeki etkisi kovaryans analizi ile istatistiksel olarak kontrol edilebilir.

Deneysel Araştırmaların Türleri

	Bağımsız değişken sayısına göre	Deneme koşullarına göre	Denek sayısına göre
Deneysel desenler	Tek faktörlü	Gruplar arası	Tek denekli
	Çok faktörlü	Gruplar içi	Çok denekli
		Karışık	

👉 Bu desenlerden sadece gerçek deneme desenlerinde deneklerin deneysel koşullara denek havuzundan seçkisiz atanması söz konusudur.

👉 **Yarı deneysel desenler:** Eşleştirilmiş grupların seçkisiz bir şekilde deney grupları olarak atandığı çalışmalar.

👉 **Zayıf deneysel desenler:** Ne denek temelinde seçkisiz atamanın olduğu ne de grup eşleştirmenin olduğu çalışmalara işaret eder.

👉 **Denekleri eşleştirme:** Bağımlı değişkenle ilişkili olduğu düşünülen değişkenlere ait değerleri aynı olan denek çiftleri oluşturulur. Çiftlerden biri birinci gruba, diğeri ikinci gruba atanır.

👉 **Grup eşleştirme:** İlgili değişkenlere ait grup ortalamaları bakımından denk iki grup oluşturulur.

👉 **Seçkisiz atama:** Denekler deney ya da kontrol grubuna seçkisiz(yansız) bir şekilde atanır.

Zayıf Deneysel Desenler:

👉 Ortak özelliği desende iç geçerliliği tehdit eden faktörlerin kontrol edilmemesi ve seçkisizliğin söz konusu olmamasıdır.

👉 Tek grup ön test-son test deseni, statik grup karşılaştırmalı desen ve statik grup ön test-son test deseni olmak üzere üçe ayrılır.

Tek grup ön test-son test deseni:

👉 Deneysel işlemin etkisi tek bir grup üzerinde yapılan çalışmayla test edilir.

👉 Deneklerin bağımlı değişkene ilişkin ölçümleri uygulama öncesinde ön test, sonrasında son test olarak aynı denekler ve aynı ölçme araçları kullanılarak elde edilir.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİCEL ARAŞTIRMALAR-5 (Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

Gerçek Deneysel Desenler:

👉 Deneklerin bağımsız değişkenin düzeylerine, gruplara seçkisiz olarak yerleştirildiği çalışmaları tanımlar.

👉 Ön test-son test kontrol gruplu seçkisiz desen, son test kontrol gruplu seçkisiz desen ve eşleştirilmiş seçkisiz desenler olmak üzere üçe ayrılır.

Ön test-son test kontrol gruplu seçkisiz desen:

👉 İlk olarak daha önce belirlenen denek havuzundan seçkisiz atama ile iki grup oluşturulur.

👉 Gruplardan biri deney, diğeri kontrol grubu olarak seçkisiz bir şekilde belirlenir.

👉 Daha sonra iki grupta yer alan deneklerin, uygulama öncesinde bağımlı değişkenle ilgili ölçümleri alınır.

👉 Uygulama sürecinde ise etkisi test edilen deneysel işlem deney grubuna uygulanırken kontrol grubuna uygulanmaz.

👉 Son olarak gruplardaki deneklerin bağımlı değişkene ait ölçümleri aynı araç ya da eş formu kullanılarak tekrar elde edilir.

👉 Deneysel işlemin etkisini görmek amacıyla deney ve kontrol gruplarının bağımlı değişkene ait ölçme sonuçları uygun tekniklerle karşılaştırılmalıdır.

👉 R deneklerin gruplara seçkisiz atandığını gösterir.

Yarı Deneysel Desenler:

👉 Hazır gruplar üzerinde grup eşleştirmenin olduğu ancak seçkisiz atamanın olmadığı desenlerdir.

👉 Seçkisiz atamayı içermeyen bu desenlerde sadece iki farklı eşleştirme türü dikkate alınarak gruplar belirlenir. Bunlar eşleştirilmiş ve zaman serisi desenleridir.

👉 Eşleştirilmiş desende, yansız atama kullanılmaz. Desende hazır gruplardan iki belli değişkenler üzerinden eşleştirilmeye çalışılır. Eşleştirilen gruplar işlem gruplarına seçkisiz atanırlar. Ancak, eşleştirme çalışmaya dâhil edilen grupların denk olduğunu garanti etmez. Bu ciddi bir sınırlamadır, ancak seçkisiz atamanın yapılamayacağı durumlarda ciddi bir alternatif desendir. Eşleştirmenin hiçbir zaman seçkisiz atamanın yerini tutmayacağı unutulmamalıdır.

👉 Zaman serisi desende, hem işlem öncesinde hem de işlem sonrasında tekrarlı ölçümler söz konusudur. Tekrarlı ölçümler diye de adlandırılan zamana bağlı değişimleri belirlemeye çalıştığımız araştırmalardır.

UZMAN ÖĞRETMENLİK VE BAŞÖĞRETMENLİK MESLEKİ GELİŞİM PROGRAMI

NİCEL ARAŞTIRMALAR-6 (Konu Özeti-4.Bölüm: 5-6)

Tek Denekli Araştırmalar

☞ Sadece bir ya da çok az sayıda deneye ilişkin bulguların yorumlandığı yarı deneysel bir araştırma türüdür.

☞ Değişimlerin grafiklerle izlendiği bir zaman serisi çalışmasıdır.

☞ Birden çok denekle yürütülürse bulgular her bir denek için ayrı ayrı incelenir.

☞ Araştırma denek üzerinde uygulanan birden çok aşamadan oluşur. Farklı aşamalar olması tekrarlı ölçümlerin yapılmasını gerektirir.

☞ Bu tür desenlerde A başlama düzeyini belirleme aşamasını, B ise deneysel işlem aşamasını göstermektedir.

☞ **Örnek;**

B deseni sadece deneysel işlemin uygulandığı araştırma deseni,

☞ AB önce başlama düzeyinin belirlendiği sonra deneysel işlemin uygulandığı araştırma deseni,

☞ ABA başlama düzeyinin belirlendiği, deneysel işlemin uygulandığı, deneysel işlemin ortamdaki çıkarılmasının ardından deneyin deneysel işlem öncesi uygulanan veri toplama aracıyla durumunun tekrar belirlendiği deseni,

☞ AB, ABA, ABAB gibi desenlere genel olarak "AB desenleri", başlama düzeyinin ikinci kez belirlendiği desenlere ise "geri dönüşlü tek denekli desenler" denir.

☞ **ABCB** deseninde ise farklı iki müdahale vardır. C'de, B'den farklı bir deneysel işlem yapılmakta ve bağımlı değişken ölçülmektedir. Burada yapılan müdahalelerin öğrenci üzerindeki etkileri gözlemlenmeye ve hangi deneysel işlemin daha etkili olduğu belirlenmeye çalışılmaktadır.

☞ **BAB** deseninde öğrencinin başlama düzeyi bilinmemektedir. Direkt deneysel işlemle başlanmakta sonra başlangıç düzeyi ölçülmekte ve sonra tekrar deneysel işlem yapılmaktadır.

★ Tek denekli araştırmalarda;

☞ İç geçerlik bağlamında tek/az sayıda denekle çalışılması hem deneyin hem de deneysel işlemlerin kolay kontrol edilmesini sağlar ancak aynı denek üzerinde çok sayıda işlem yapılması veri toplama araçlarının etkililiğini azaltabilir.

☞ Dış geçerlik bağlamında ise seçkisiz örneklem alınmaması, çok az sayıda denekle çalışılması dış geçerliği azaltır. Sonuçların genellenebilmesi için aynı desen birçok kez ve farklı deneklerle çalışılmalıdır.

(Buradan bir video ile bakanımıza seslenmek istiyorum. İzlemek için pdf üzerinde yandaki görsele tıklayabilirsiniz. byhy)

Kıymetli meslektaşlarımız,

Eğitim öğretim yılı içinde olduğu gibi Uzman Öğretmenlik ve Başöğretmenlik Mesleki Gelişim Çalışmalarında da yanınızdayız.

Bu süreçte yapacağımız paylaşımlardan daha hızlı haberdar olmak için aşağıdaki kanallardan bizleri takip edebilirsiniz.

Sınava katılacak olan tüm meslektaşlarımıza başarılar dileriz.

Ulaşmak istediğiniz kutucuğa tıklayınız.

 Meb Ders .Com
Telegram Kanalı

 HASAN YILDIRIM
Telegram Kanalı

 Meb Ders .Com
Facebook Grubu

 HASAN YILDIRIM
Facebook Grubu

EMEK HIRSIZLARINA UYARI

Birkaç dakika içinde indirerek kullanmış olduğunuz çalışmalar için saatlerimizi veriyoruz. Yeri geliyor ailemize, arkadaşlarımıza ayıracağımız vakti bu çalışmalara ayırıyoruz.

Çalışmalarımızı paydaşlarımızın kişisel olarak kullanmaları için hazırlıyoruz. Farklı sitelerde paylaşılmasına müsaademiz olsa zaten biz paylaşırız değil mi? Maalesef saatler verip hazırladığımız çalışmalar üzerinde isim değişikliği yapılarak kısa süre içinde belirli sitelerde paylaşılıyor. Bu şekilde yapan kişiler paylaştığı çalışmayı hazırlamış olmuyor, **ÇALMIŞ** oluyor. Bu gözler; yaptığı hırsızlığı bilmeden altına teşekkür yazanlara "Rica ederim." yazanları da gördü, bırakın bir özrü, cevap vermeye tenezzül bile etmeyenleri de gördü. Üzülerek belirteyim ki bu kişiler bizim **MESLEKTAŞLARIMIZ**.

Korkarım ki bir gün azmimizi yitirirsek en büyük nedeni bu **EMEK HIRSIZLARI** olacak.

Bugüne kadar emek hırsızlarını defalarca uyardım. Ancak her gün bunlara bir yenisini ekleniyor. Artık paylaştıkları site üzerinden veya sosyal medyadan kendilerini uyardırmayacağım. Bu sayfayı her paylaşımına ekleyeceğim. **Aşağıdaki listede yer almak isteyen buyursun, çalsın...**

NOT: Bu sayfayı okuduğu halde anlamayana ücretsiz okuma anlama kursu verilir!

H HASAN YILDIRIM **H**

EMEK HIRSIZLARI

Site	Kullanıcı Adı	Etkinlik	Açıklama